

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălăutate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Mersul evenimentelor începe a pași mai repede. Ocuparea insulei A da Kaleh a făcut începutul. Ce va urma nemijlocit încă nu se poate ști. Vedem însă că fortificările pasurilor se bucură de o mai mare atențiune. Alaltăeri a sosit aici cu tren separat un colonel din statul major însoțit de mai mulți domni în civil și de dl director al liniilor ferate a statului (Ungariei). Aceștia au plecat nemijlocit de la gară la Turnul roșu, de unde întorcându-se pe la 5 ore după amăzi, cu tren separat au plecat la Brașov. Scopul acestei călătorii este necunoscut. Se dă cu socotela că este împreunată inspecțiunea pasurilor cu cercetarea ce pot presta liniile ferate în cas de mobilizare.

O telegramă din Viena dela 28 Maiu anuncie că contele Andrassy a cetit în amendouă delegațiunile o espunere privitoare la trebuința faptică a unei părți din credit. Ministrul motivează așa: Monarhia nu trebuie să vină într'o atârznare morală de alte staturi; ea trebuie să fie un factor egal. Se pot nasce complicațiuni, cari pot periclită înțelegerea asupra cesțiunilor europene și interesele noastre. Înainte de toate trebuie fortificări în Dalmația și Transilvania și o eventuală concentrare de trupe pentru asigurarea comunicațiunilor.

Congresul este verosimil și încă în curând. Punctul de mâncare al guvernului este: a lucra pentru pacea Europei și a apăra interesele monarhiei. Andrassy se rógă, accentuând că caracterul politice guvernului rămâne neschimbat, a se lua spre sciință trebuința creditului.

Delegațiunea austriacă a decis a trâmte espunerea la comisiunea bugetară; delegațiunea ungară a luat'o numai decât spre sciință.

Pretensiunile austro-unguresci le publică semi-oficiala „Lemberger Ztg.“

și le schițază astfel: restringerea limitelor propuse și modificarea organizațiunei Bulgariei; reducerea compensațiunilor menite Serbiei la un minimum; Muntenegru trebuie să se mulțămescă cu Spizza și cu navigațiunea pe Boiana; fortărețele bulgare nu pot rămâne în mâinile Rușilor; cesțiunea retrocesiunei Basarabiei e de a se resolve prin o nouă regulare a granițelor ruso-române; repartierea emigrațiilor bosniaci are a se face conform condițiunilor statorite de Austro-Ungaria.

Cam în sensul acestor liniamente, însă numai ipotetic, deliniează și un corespondent din Viena lui „P. Ll.“ politica austro-ungură, cu care Austro-Ungaria va pași în congresul viitoriu.

Congresul s'ar păre asigurat. După o telegramă din Berlin dela 28 Maiu invitările la congres încă nu sau trâmte cabinetelor respective. Dară de altă parte împăratul Germaniei a amânat plecarea sa la Ems din cauza congresului. Altă telegramă anuncie din Petersburg, că nu este fiesat încă timpul când și locul unde are să se întrunescă congresul.

Scirile aceste vin a confirma alte sciri despre dificultățile cari preocupă pe cabinetul din London acum când debate propunerile aduse de la Petersburg de contele Șuvaloff. „Times“ spune într'o însciințare de la Viena, că sunt învinse dificultățile în privința supunerii tratatului de la San Stefano congresului în tot cuprinsul, pentru că invitările sînt formulate așa, încât garantează libera discutiune a tratatului întreg. „Polit. Corr.“ spune că congresul se va întruni la Berlin în 11 Iunie. Față cu scirea de mai sus acésta se pare a fi prematură, însă de desconsiderat tot nu este.

Se dice că la înțelegerea între Anglia și Rusia a contribuit foarte mult principele de corónă al Germaniei, care petrece tocma acum în London.

Din Italia se scirea nu de mult, că în giurul Veronei și a altei cetăți

din Italia de Nord au să se întrunescă două corpuri de trupe pentru exerciții. Din Roma se scirea la „Fr. Blatt“, că acolo se lucră din toate puterile la fortificări și că s'au pus premii pentru terminarea cât mai grabnică a fortificărilor.

Despre pozițiunile Rușilor și Românilor la hotarele Transilvaniei se scirea la „Times“: În Pitești sînt 3 până în 4000 români din regimentul 5 de inf. și din reg. 1 și 2 de cavalerie, precum și un regim. de călărași. Un regiment de artilerie se află între Pitești și Gernesci. Un reg. de dorobanți a plecat la Tergoviște unde e concentrat un despărțemint mai mare. Rușii s'au postat între Pitești și Bucuresci. Cel dintăiu despărțemint rusesc stă la Afumați, 35 kilometri spre sudost de la Pitești. De aci la vale sînt mai cu samă pe Argiș mai multe despărțeminte rusesci fără de întărituri. Trupele cele mai multe rusesci stau la Dunăre.

Principele Carol a sosit marți la Bucuresci.

În Constantinopole, pentru variațiune, fu destituit prim-ministrul president Sadyk-pașa și în locul lui s'a pus Mehmed Rujdi-pașa cu titlul de Mare-Vezir.

Un proiect de soluțiunea cesțiunei Orientului*)

Acia cari se ocupă de regularea cesțiunei Orientului, dacă nu voesc să apuce o cale greșită, trebuie să se pîtrundă înainte de toate de adevărul că tot ce există mai puțin în Turcia, din punctul de vedere al naționalităților, este naționalitatea turcă. Ceea ce se numesc turci nu e altă ceva: în Bulgaria, decât un bulgar musulman; în Albania un Albanez musulman; în Epir, în Tesalia în Macedonia, un grec musulman, în Siria și în Mesopotamia, un arab musulman

*) Acest proiect este comunicat de către corespondentul din Constantinopole al ziarului „Le Temps“ ca fiind espresiunea dorințelor unora din naționalitățile ce locuiesc în peninsula Balcanică.

în Armenia un Armean musulman; și astfel în toate părțile Turcia este o adunătură de rase, dar aceste rase sînt dominate de musulmani, ale căror principii nu sînt necunoscute, așa că imperiul otoman are o analogie perfectă cu o congregațiune religioasă. Guvernul se întemeiază exclusiv pe acest principiu teocratic, și este pătruns de acest principiu. Turcia legală nu recunoșce pe alții decât pe musulmani, drapelul seu nu însemnează patria, ci religiunea: în alte cuvinte, principiile și organizațiunea politică a musulmanilor sînt negațiunea raselor și a naționalităților.

Europa n'a ținut nici o samă de aceste condițiuni primordiale, de esența teoretică a organizațiunei turcesci, când a cautat de a o modifica în sensul spiritului modern. De aceea Europa nici n'au obținut altă de cât fumul promisiunilor. Și acésta se înțelege foarte bine, fiind că aceea ce se cerea califului și sectatorilor Islamului nu era în puterea lor de a o da.

Este însă cu totul alt ceva cu naționalitățile nemusulmane. Aceste aspiră la progres, fac silințe necurmte spre a ajunge la progres modificându-și educațiunea, instruindu-se și observând marea lege a muncii. Ele se luptă de vécuri, și se vor lupta totdeauna contra dominațiunei care le închide calea dacă nu se va pune o bună regulă printr'o organizațiune politică nouă care să de satisfacere aspirațiunilor legitime.

Așa, decadența imperiului turcesc care atrage după sine noua raporturi între cuceriți și cuceriți, apoi rivnele rusesci și neîncrederea Europei provenită din aceste rivniri: iată elementele, sau mai bine terminii cesțiunei Orientului.

Pentru deslegarea acestei probleme, pôte să se gîndescă cineva la restaurarea dominațiunei otomane, sau mai bine la înviera imperiului otoman astfel cum există? Nici o putere nu pôte gîndi la una ca acésta. Anglia mai puțin de cât ori-care alta. Acésta încercare a fost odată făcută, și se scie ce rezultate a avut! Desamăgiri successive și din ce în ce mai dure. Este adevărat că Anglia nu și spune cugetarea sa asupra cesțiunii însemnate. Cu toate aceste de și nu credem că în cas de complicațiune ea s'ar rezima pe forțele militare a lumii

FOIȚA.

NAPOLÉON III. *)

Trei audiențe la palatul Tiutlerilor.
1859.

(Estract din istoria misiilor mele politice).

I.

Îndată după sosirea mea în capitala Franței (Februarie 1859) cerui audiența de la d. ministru al afacerilor străine, contele Valewski, și adouă și me presentai la palatul ministerial ce se ridică pe malul stîng al Senii. Ușierii me introduseră într'un mare salon ornat cu tot lucsul palaturilor regale: mobile aurite și îmbrăcate cu catifea roșie, perdele lungi de stofă de Lyon cu torsade de fir, bronzuri artistice aședate pe cămine de marmură albă, covore gróse împestrițate cu diferite desemnuri etc. etc. Iar dintre toate ornamentele aceluia salon de primire cele mai demne de admirare sînt portretele împăratului Napoleon și al im-

părătesei Eugenia, lucrate de celebrii pictori Winterhalter și Diubiuf; tablouri minunate în privirea artei și a semănării: Ele au totodată meritul de a reprezenta, unul, maiestatea imperială îmblănzită prin espresia de bunățate a figurii lui Napoleon, și celalalt, prestigiul împărătesc strălucind de tot farmecul frumuseței încoronate.

Un ușier veni să-mi anunțe că Ecselenția sa dnul Ministru mă aștepta în cabinetul său. Întraiu dar în acel sanctuar atât de important unde astăzi se innodă și se desnodă firurile încalcite ale politice europene, și mă găsi în fața contelui Valewski.

Ecselenția sa me primi cu multă amabilitate și se puse a ceti scrisórea ce-i adusesem de la Prințul Cuza: apoi îmi dișe:

— Simțimentele de abnegare a Domnului Român merită totă lauda, însă ele nu pót simplifica chestia Principatelor. Este de netăgăduit că actul alegerii sale, săvîrșit de Români, e de natură a recomanda patriotismul lor, dar totodată el e și de natură a produce grele complicați în politica Orien-

tului. Sciți prea bine, domnul meu, câte dificultăți au avut a întâmpina guvernul Maiestății Sale Împăratului în sinul Congresului din Paris; prin urmare ve este negreșit cunoscut că Turcia și Austria sînt împotrivitoare Unirii Principatelor, că Englitera sprigină sistematic politica Turciei, că Prusia nu are nici un interes de a fi favorabilă dorinței Românilor; cât pentru Rusia, cred că nu mai aveți nici o îndoeală despre caracterul politice sale în privirea d-vóstre.

— Așa este, domnule Conte, respunsei: însă ori cât de mari improvizări pôte găsi chestia Românilor în unele cabinete ale Europei, noi nu perdem curagiul încât vom fi siguri că Ecselenția Vóstră va susține interesele noastre în conferințele ce au a se deschide în curând, precum le-au susținut și în Congresul trecut.

— Dar ce pôte face Franția singură în contra Turciei, Austriei, Engliterii și celorlalte puteri?

— Franția, domnule Conte, e mai puternică astăzi decât pôte se crede însăși. Ea pôte arunca în cumpăna

politice europene o greutate nemăsurată, numele lui Napoleon.

— Așa este; însă mărturisesc, domnul meu că actul alegerii lui Cuza este cam abătut din calea Convenției.

— Mărturisesc ori ce ve-ți voi, domnule ministru încât voui fi îndreptat de spriginul Ecsenții Vóstre... Acel act, deși considerat ca rebel convenției, are avantajul de a ne deschide calea Unirii, prevădută de însași Convenție, și dar noi credem că am făcut un act conform cu spiritul ei și chiar cu politica Franței. Credința noastră nestrămutată este că Franția nu ne va părăsi, căci ea nu va voi a lăsa neindeplinit dorul de renaștere al unui popor întreg, un popor de viță latină ce se rudesc cu marea popor francez.

— Nu perdeți din vedere că Franția e singură.

— Singură, însă în capul celorlalte Puteri. Dacă ea va recunoșce actul alegerii Prințului Cuza, Europa va imita marinitatea sa.

Contele Valewski începù a ride

*) Din „Convorbiri Literare“.

musulmane; totuși interesul seu chiar ne garantează că nu va apuca pe calea răstăcită a unui compromis care ar restaura dominațiunea otomană, cu atât mai mult că înșine ca oameni practici nu cerem desființarea puterii otomanilor, ceea ce ar pregăti nouă și permanente turburări, ci numai ca această putere să fie transformată în putere temporală, să fie redusă la margini juste și înfrînată prin garanții solide, așa ca să nu mai fie piedică pentru progres.

Este prin urmare bine înțeles că nime nu gândesc la acest proiect de execuțiune materialicesc cu neputință, la acest vis care ar consista întru a opri desmădularea, disoluțiunea imperiului actual, întru a mănține spiritul modern, de care sînt insufletește populațiile nemusulmane, sub jugul spiritului teocratic care este temelia chiar a doctrinei politice musulmane.

Așa fiind situațiunea, cineva este silit să adopteze una din următoarele două soluțiuni: cucerirea prin Rusia, — sau organizarea unei noue ordine de lucruri, care să aibă drept basă formarea unor mici state solid constituite.

Europa nu primesce soluțiunea prin cucerirea rusescă. Este dar evident că ea se va opune la executarea tractatului de San Stefano. Rusia este ținută pe loc și trebuie a fi ținută pentru totdeauna. Acesta merită a fi notată. Noi nu avem nici o dușmănie pentru Rusia, dar simpatiile noastre pentru dăna nu sînt foarte vii. Noi cunoștem prea mult regimul teocratic ca să mai umbilăm după densusul din nou și din dragul inimii. Nu credeți că însuși Bulgarii sînt absolut doritori de a deveni Ruși. Dar fiind că între două rele trebuie să alegă cineva pe cel mai puțin rău, fiind că Rusia ne ar asigura o situațiune mai bună decât dominațiunea turcescă, noi vom favoriza cucerirea latentă sau cu mîna armată ce puterea această va căuta de sigur să îndeplinescă, dacă Europa ne va întorče spetele și dacă nu va organiza în Orient o stare de lucruri multămitore și dănuitoare.

Dar, îmi veți dice, cum să se împace raționamentul d-vostre cu faptul ca însuși. Rusia au favorizat totdeauna crearea statelor autonome din cari faceți basa unei deslegări conferme cu interesele d-vostre și cu acelea ale Europei.

Nu ne va fi greu de a responde. După noi graba Rusiei de a favoriza crearea statelor autonome este o ademerire. Ea nu s'a purtat astfel de cât numai pentru că nu putea ajunge direct la scopurile sale. Dar, primind de nevoie această soluțiune, Rusia a avut totdeauna secretul de a supune înriuririi sale aceste state autonome, și de a ajunge astfel progresiv la absorpțiunea lor. Acestă politică nu este alta de cât o cale cotită pentru cucerire. Aici este chiar punctul delicat al soluțiunei cesțiunei.

Nu ar fi ore absolut raționabil ca rîvnierea rusescă să fie bătută cu propriile sale arme? in loc să se umble cu cercări, in loc să se dispute pas cu pas Rusiei tărîmul, nu

ar fi mai logic de a o prinde cu vorba când ea dice că nu se opune la crearea statelor autonome și la organizarea nouei creațiuni, așa ca să tacă din această o fortăreță clădită contra chiar a încălcărilor Rusiei? Într'un cuvânt Europa ar trebui să se pună din capul locului în punctul de vedere la care va fi silită să ajungă mai curînd sau mai tîrziu.

Trebuie ore în scopul acesta să se facă împărțirea Imperiului? Nici de cum, căci împărțirea ar da dreptate rîvnilor rusesci și le-ar servi. Din contră noi voim, ca statornicind o stare de lucruri nouă și dănuitoare, să respectăm pe cât se va puté principiul întregității imperiului și tractatele existente. Cât despre tutela colectiva pentru această nouă stare de lucruri, tutela de care se vorbește în ori cari proiecte, noi nu putem să o admitem pentru cuvîntul foarte simplu că este nepracticabilă.

Pentru crearea unei ordine de lucruri durabile; nu sînt elemente mai bune și care să înfășoșeze mai multe garanții, de cât rasele. Turcia nu pôte face excepție la această regulă. Aceste rase au rădăcini vii în țără. Numai organizându-le și desvoltându-le se va puté crea o forță și o stavilă.

Dar, veți obiecta, aceste rase, pe cari are să se întemeieze organizațiunea orientului, au ele germinalele progresului, și forță? Și apoi sînt ele cöpte pentru rolul politic ce li s'ar atribui? Vom responde cu esemplul Greciei, al Sêrbiei și al Moldo-Valachiei. Statele aceste n'au realizat ele progrese, și noi înșine n'am progresat cu tôte nenumăratele piedeci ce opunea apăsarea otomană desvoltărei noastre. Comparați starea noastră actuală cu cea ce era acum două-deci de ani și veți fi ficsați asupra aptitudinii noastre pentru progres.

Dar, veți obiecta, aceste grupuri sau rase risipite, avînd o însemnătate numerică foarte mică, pot fi ore raționabil a fi primite ca element de forță?

Vom responde că, dacă într'adevăr aceste grupuri luate izolat nu înfășoșează un element de forță, și dacă nu pot fi opuse ast-fel cu eficacitate rîvniei rusesci, întrunite însă între ele printr'o puternică organizațiune, ar fi tot-déuna în stare de a și apăra neatărînarea lor. Noi am puté ușor stabili această prin cifre. Pentru noi, singura deslegare raționabilă a cesțiunei orientului, este formarea de state autonome legate între ele prin federațiune, și eată pe ce base.

Imperiul ar fi mănținut cu numele în marginile sale de astăzi. Autonomia ar fi regimul comun pentru tôte provinciile, pentru acele din Asia ca și pentru acele din Europa, pentru provinciile în cari majoritatea nu-i turcescă, ca și pentru acele, prea puțin număroșe, în care Turcii au majoritatea. S'ar lua ca basă pentru delimitare, afinitățile de rase și de naționalitate. Egalitatea datorilor și a drepturilor ar fi pusă în practică prin legi spre a fi reală în aceste provincii.

Ele ar fi format o confederațiune care ș'ar afla modelul seu, dacă se pot asemăna

cele mici cu cele mari, în staturile-uite din America, în cari fie care stat este liber să-și dee legi particulare, cu condiție de a se supune legilor decretate în interesul uniunei.

Fie-care stat ar avé representațiunea sa, și ar contribui cu o parte la cheltuielile generale. Constantinopole ar fi centrul în care s'ar trata afacerile de interes general. Dinastia ar fi conservată. Dar legile ar mărîgi autoritatea ei la exercițiul puterii curat temporale și ar transforma-o constituționalicesc în sensul nouei organizați. Acestă putere ar avé lângă dînsa o representație generală a statelor numite de cătră representațiile particulare. Această adunare generală și legislativă s'ar ocupa cu tot ce privește interesul general, uniunea militară, sanitară, postală, telegrafică, cesțiunea relațiunilor externe. Puterea Sultanului ar deveni o putere curat executivă.

S'ar puté asemenea constitui un comitet permanent, compus dintr'un număr ore-care de membri ai represintațiilor particulare, și care să fie însărcinat cu pregătirea legilor de interes general.

O regulare ulterioară ar ficsa raporturile provinciilor între ele și cu centrul. Pentru îndemnisarea Rusiei i s'ar da Batumul, a căreia însemnătate este considerabilă pentru dînsa, și o rectificare de fruntarii în Asia. Tot-odată s'ar neutralisa sub garanția Europei statul armean, care ar cuprinde Armenia propriu și Cilicia.

În Europa, dacă se va da Rusiei partea din Basarabia ce reclamă, va trebui numai de cât să se acorde o însemnată compensație României, și să se neutralizeze acest stat sub garanția Europei.

Cât despre Austria, nu se vede pentru ce i s'ar acorda o compensație, fiind că n'a făcut nici un sacrificiu. Tot ce ea pôte cere este ca să nu se formeze la porțile sale state mari Slave cari în realitate să fie provincii rusesci.

Noua organizațiune prevede această eventualitate, și nimica nu ar puté împedeca pe acest stat să-și întindă înriurirea în aceste provincii, și să îndrepte ast-fel greșelele trecutului.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Orșova, 27 Maiu n. Vineri dimineața a sosit la Mehadia, și de aici la noi, din părțile Temeșorei trei trenuri militare în intervaluri de câte o oră, cu 1400 infanteriști, 200 cavalerie și 12 tunuri, avînd și despărțământul trebuincios de geniu și sanitar provădînt ca în timp de rebel. Pedestrima este a regimentului Sokcevic. Trupa era condusă de doi generali și a tábărit la gara Orșovei, unde a așteptat ordine noue. Sâmbătă, după ce s'a depărtat garnisona turcescă, cam la 600 oameni cu un bimbașa (colonel) în frunte, și pe un vapor s'a îndreptat spre Bos-

nia, o parte din trupele noastre a ocupat insula și fortăreța Ada Kaleh. Trupele noastre au aflat acolo tunuri, munițiune și corturi. Acesta ar însemna că ocuparea s'a făcut din partea trupelor noastre în urma unei înțelegeri cu Pörta otomană cu scop de a scuti pe locuitorii mahomedani ai insulei.

Fortăreța este cam 5 chilometrii din jos de Orșova vechie. În timpurile vöchi a avut însemnătate. Astăzi însă numai pôte avé importanța de odinioară, de ore ce fortificațiunile ei sînt într'o stare negrigită și de ore ce tunurile de astăzi o ajung din depărtare. Luată de pe țermurile romănesce și sêrbesci între două focuri se pôte prea lesne și în timp scurt preface în ruine.

Pentru Austro-Ungaria are într'atăta o importanță ore care, încât ea este în posesiunea țermurelui stâng al Dunărei, ceea ce pe Austro-Ungaria o pune în stare a paralisa o bombardare din partea română și sêrbescă și de a închide Dunărea contrarilor cu torpedi.

Statutele

Reuniunei învătătorilor români dela scölele confesionali gr. or. din diecesa Caransebeșului.

(Înceiere.)

C. Funcțiunarii Reuniunei.

§. 26. Reuniunea are un președinte, un vice-președinte, doi notari, un cassariu, un bibliotecariu și un avocat; ei se aleg în adunarea generală dintre membrii ordinari sau fondatori pe un period de trei ani și pörta oficiile sale gratuit.

§. 27. Președintele duce presiidiul în adunările generale și de comitet, subsemnăză dimpreună cu unul dintre notari tôte actele, cari emanăză dela Reuniune, asemnăză tôte speșele și ajutörele încuviințate de adunarea generală sau de comitetul Reuniunei, represintă dimpreună cu unul dintre notari Reuniunea față de autoritățile civili și bisericesci precum și față de o a treia persönă, în fine represintă înaintea adunării generali tôte dispusețiunile comitetului și a funcțiunariiilor privitöre la administrarea Reuniunei și păströză la sine sigilul Reuniunei.

§. 28. Vice-președintele substitue în cas de lipsă întru tôte afacerile espuse în §-ful precedînt președintele.

§. 29. Notarii pörta protöcolele adunărilor generale și de comitet, duc corespondințele și subsemnăză dimpreună cu președintele actele Reuniunei.

§. 30. Cassariul încasöză tacșele prescrișe dela membri, precum și alte venite cari le manipuleză și elöcă conform concluselor comitetului respective a adunărilor generali. Densusul solvesce din cassa Reuniunei sumele necesari pe lângă asemnare dela presiidiu; tot densusul este datoriu a face și a

și observă, că popörele tinere nu se îndoiesc de nimic.

— Ferice de dênsele, respunsei, căci izvorul faptelor mari este credința!

După o scurtă tăcere Contele me întrebă, căutând drept în ochii mei, dacă este adevărat, că ambele Principate doresc deopotrivă unirea lor într'un singur stat?

— Adevărat, — respunsei în deplină convingere.

— Adevărat e că alegerea Dominitoriului atât în Moldova cât și în Valachia au rezultat din voința unanimă a Camerilor, iar nu din vre'o înriurire ocultă, ecsercitată asupra deputațiilor?

— Adevărat!

— Însă precăt sciu, în timpul alegerii erau mai mulți pretendenți la tron.

— Acei pretendenți au cercat a se pune în iveală, dar ei nu prezentau decât ambițiua lor personală și națiua era sătulă, desgustată chiar de asemene ambiții egoiste. Ea aspira la încoronarea unui principiu mântuitoriu,

iar nu la simpla înălțare a unui om. De aceia, când au sunat ora alegerii, toți deputații au fost animați de adevăratul patriotism și s'au arătat demni de mandatul lor.

— Domnul actual era șeful unui partid politic până a nu fi ales?

— Nici decum; el era simplu soldat în rangurile partidului național, ca noi toți.

— Și credeți că represintă în consciință principiul pentru care v'ați luptat cu atăta energie? Credeți că va respecta Convențiua?

— O credem.

Contele se puse a gândi. Eu îl priveam cu luare aminte, cercând a găci impresia produsă de respunsurile mele, însă nu putui descoperi nimica.

— Domnule Conte, disei sculându-me de pe scaun, dați-mi voe a vë adresa o întrebare: În urma convorbirii ce am avut onorul a ține cu Ecșelența vöstră, putem noi, Români, avé sperare în spriginul Ei pentru actul alegerii săvîrșit în Principate?

— Acesta, respunse Contele zîmbind, atêrnă de la împăratul.

— Prea bine; puté-voiu dar să am onorul de a vedé pe Maiestatea Sa?

— Aveți vre-o scrisöre pentru Ea?

— Am și scrisöre din partea Domnului Cuza și însărcinare de a presenta verbal omagele sale respectuöșe.

— E greu de a fi prezentat împăratului în dîlele aceste, îmi observă Contele, căci Maiestatea Sa e foarte ocupată, și nu cred să fii primit înainte de 15 zile.

— Voiu aștepta până când Maiestatea Sa va puté dispune de câte-va minute în favörea mea; tot ce ve rog însă, d-le ministru, este să aveți bunătate de a spune împăratului, că sînt venit înadins cu o misie pentru Maiestatea Sa.

— Bucuros. Chiar astăzi l'oiu informa despre sosirea d-vöstre. A reve-dere, domnul meu.

Eșînd din cabinetul ministrului, me simții cuprîns de o tainică grijă. Cu cât îmi repetam convorbirea mea

cu contele Valewski, mi se părea că adevăratul caracter a ei nu era încurăgiătoriu. Ministrul se arătase în adevăr foarte amabil, însă nu mai puțin diplomat cu mine, căci se ferise de a se lega prin vre-o promitare cât de mică. Totul atêrnă de la împăratul! îmi dise el drept concluzie... Fie! Mai bine să ai a face cu Dumnezeu decât cu sfinții, spune Românul în înțelepciunea sa; însă când ore va sosi ziua cea fericită în care voiu puté aborda geniul încoronat care ține sörta noastră în mînile sale?...

Me dusei să fac o primblare la Bois de Boulogne pentru ca să-mi alin neastämpărul și me întorsei la otel pe la cinci ore. Portariul îmi dete un plic în care găsii următoriu bilet:

„Maiestatea Sa împăratul va primi în audiență particulară pe d. Alecsandri mäne, la unspre-dece ore.

Duca de Bassano.

(Va urma.)

subșterne raport detaiat despre starea cassei la adunarea generală. — Cassariul este responsabil pentru întregitatea cassei Reuniunii.

§. 31. Bibliotecariul înregistrează și aduce în ordine opurile Reuniunii, precum și foile periodice, — le ține în evidență și împrumută din ele spre cetire la membrii, cari doresc să le aibă spre acest scop; acesta însă numai pre lângă revers. Întimplându-se ca împrumutătorul să piardă ori să facă nefolosibil opul împrumutat, acesta este îndatorat a-l procura pe spesele sale proprii sau a răspunde prețul de desdaunare statorit prin comitet.

Bibliotecariul este datoriu a face și a subșterne fie-cărei adunări generale raport detaiat despre starea bibliotecii și este deodată responsabil pentru bibliotecă.

§. 32. Advocatul este apărătorul Reuniunii în toate cauzele de drept atât față de autoritățile civile cât și față de o a treia persoană pe lângă plenipotențierea din partea presiului.

D. Despărțemintele Reuniunii.

§. 33. Spre a face posibil membrilor Reuniunii întrunirea lor în adunări mai dese și prin acesta a stimula în trăsni din ce în ce mai multă activitate spre cultivare, — Reuniunea se subîmparte în următoarele despărțeminte, și anume:

- I. Despărțemintul Bocșei.
- II. Despărțemintul Oraviței.
- III. Despărțemintul Verșetului.
- IV. Despărțemintul Ciacovei.
- V. Despărțemintul Buziașului.
- VI. Despărțemintul Bisericeii albe.
- VII. Despărțemintul Lugoșului.
- VIII. Despărțemintul Caransebeșului.
- IX. Despărțemintul Făgetului.
- X. Despărțemintul Panciovei.
- XI. Despărțemintul Mehadiei.

§. 34. Membrii despărțemintelor țin în tot anul cel puțin două adunări. În aceste adunări vor ține disertații științifice, pedagogice și didactice precum și metode, lecții practice de model, vor discuta în mod premergătoriu asupra cesiunilor, ce au de a se pertracta în adunarea generală, și vor face propuneri cu privire la înaintarea scopului Reuniunii; de asemenea vor mijloci însinuării de membri la Reuniune și le vor subșterne acele comitetului spre primire.

§. 35. Fie-care despărțemint are un președinte, un notariu, un cassariu și un bibliotecariu, cari se aleg dintre membrii despărțemintelor în adunările sale.

§. 36. Despărțemintul e îndatorat la recercarea comitetului a incasa tacele restante dela membrii acelui despărțemint și cu finea fie-cării luni a le subșterne comitetului Reuniunii.

§. 37. Fie-care despărțemint are a subșterne presiului Reuniunii în copie toate procesele verbale ale adunărilor ținute, a raporta despre toate operațiunile sale și a subșterne totdeauna înainte de adunarea generală a Reuniunii un raport detaiat despre starea și activitatea despărțemintului.

§. 38. Președinții despărțemintelor sînt totodată și membrii comitetului Reuniunii.

IV. Dispușețiuni generale.

§. 39. Despre ținerea adunării generale are a se încunoștința totdeauna respectiva jurisdicțiune civilă politică administrativă.

§. 40. Sigilul Reuniunii înfățișează statu Minervei cu inscripțiunea: „Sigilul Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului.”

§. 41. Cauzele de controversă în afacerile Reuniunii între membri sau între aceștia și funcționarii ei se complanază prin un juriu ales și organizat în sensul Art. de lege LIV. din a. 1868, cap. 9, sect. III.

§. 42. Ori ce modifiștiuni în aceste statute se pot face numai prin adunarea generală, și vor avea valoare numai după aprobarea lor prin locurile mai înalte competente.

§. 43. Desființarea Reuniunii se poate enuncia numai în o adunare generală chemată spre acest scop prin comitet cu $\frac{2}{3}$ din totalitatea membrilor ordinari. În acest caz întreaga avere a Reuniunii are a se destina numai spre un scop școlar rom. gr.-or.

Aceste statute s'au votat și primit în adunarea generală a Reuniunii ținută în Reșița-montană în 2/14 și 3/15 August an. 1877.

Ion Tina m. p., Martinu Tiapu m. p.,
notariul reuniunii. președintele reuniunii.

Adaus

la statutele Reuniunii învățătorilor rom. dela scôlele confesiunale gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Norme

la împărțirea ajutoarelor din fondul Reuniunii.

Reuniunea pe baza §-lui 2, p. d) și a §-lui 4 din statutele ei, statorose pentru ajutorarea membrilor deveniți în lipsă și neajunsuri, următoarele dispușețiuni:

§. 1. Dreptul de a pretinde ajutoare din fondul Reuniunii îl au numai membrii ordinari.

§. 2. Îndreptățirea unui membru la ajutorare are loc numai în următoarele casuri:

- a) dacă pătinesce de atare morb greu, care durază cel puțin 8 săptămâni;
- b) dacă pe un timp mai îndelungat e incapabil a purta oficiul și în acel timp este scurtat în salariul sau învățătoresc;
- c) dacă a suferit daune însemnate prin foc, esundare de apă sau grindină în naturalele, cari aparțin competenței sale de învățătoriu.

§. 3. Ajutoarele se încuviințază prin comitetul Reuniunii la rugarea dată în scris presiului aceluia.

§. 4. Recurintele are să instrueze rugarea sa cu următoarele documente:

- a) în cas de morb are se producă atestat dela medic, care trebuie se fie subscris de antistia comunală și de doi membri ai Reuniunii;
- b) în cas de scurtare în salariul sau învățătoresc din cauza incapacității întru purtarea oficiului, atestat dela comitetul parochial local;
- c) daunele elementari sînt a se adeveri cu atestat dela respectiva antistie comunală întărit și prin respectiva autoritate politică cercuală.

§. 5. Suma ajutoarelor încuviințate o esolvază cassariul Reuniunii la asemnarea din partea presiului.

§. 6. În privința sumei de ajutorare decide comitetul Reuniunii din cas în cas, această sumă nu pôte fi mai mare de 25 fl. v. a.

§. 7. Respingerea unei rugări pentru ajutorare se efectuesc pre lângă espunerea motivelor, în care cas recurintele pôte recurge la adunarea generală.

§. 8. Normele aceste se alătură ca adaus la statutele Reuniunii și vor avea valoare numai după întărirea lor prin înaltele locuri competente.

Aceste norme s'au votat și primit în adunarea generală a Reuniunii ținută în Reșița montană în 2/14 și 3/15 August an. 1877.

Ion Tina m. p., Martinu Tiapu m. p.,
notariul reun. președintele reun.

Varietăți.

* (Transferări). Judele Arion Mărcușan dela tribunalul din Alba-Iulia la tribunalul din Deva; judele Constantin Comanescu dela trib. din Kezdi-Oșorheiu la trib. din Cluj; judele George Făgărășan dela trib. din Alba-Iulia la trib. din Deva.

* (Visitațiune școlară). Ministrul r. u. de culte și instrucțiune conform imputernicirii cuprinse în §. 3 din art. de lege 28 din a. 1876 a denumit de visitatori școlari provisorici pre primariul Simon Balomiri pentru cetatea Sas-Sebeș, apoi pre pretorii M. Savu, N. Popp, H. Măt, M. Fleischer, E. Emerich și S. Dörr, fie-care pentru comunele cuprinse în cercul seu.

* (Tribunalul suprem) reg. ung. a resolt procesul fidei-comisului Bruckenthalian în favorul presbiteriului augustan de aici.

* (Postal). Dir. reg. ung. a postelor de aici publică cursul postal

dintre Mediaș și Basna în sezonul băilor, care curs se începe cu 1 Iunie și încetază cu finea lui August. — Posta plăcă în toate zilele dela Basna la 5 ore sêra; sosesc la 6 ore 30 m. la Mediaș; plăcă dela Mediaș dimineața la 8 ore și sosesc la Basna la 9 ore și 30 min.

* (Următoriu Eppului Ioan Oltean) în scaunul eppesc greco-catholic al Oradei — spune „Bihar” — este recomandat din partea consiliului de ministri canonicul din Oradea mare, Ioan Szabó.

* („Magyar Polgár”) signalează următoarele permutări în posturi de comiți supremi: Bar. Col. Kemény se va denumi comite suprem al Turdeii, iară pentru comitatul Turda-Arieș se va denumi G. Béli, actualul comite suprem al M. Oșorheului. — George Pogány comite suprem al Hunedorei și Hösler al Bistriței-Năsăudului, s'au rugat a fi pensiunați.

* Comitetul pentru promovarea meseriilor între Români anunță: că în Brașov se află locuri de a intra copii la meseriile: mășariu, culariu, cordoneriu, cismariu, cojocariu, croitoriu, triftărariu și putinariu. Părinții cari vor voi ași aplica fiii să se adreseze în 5 zile la președintele B. Baiulescu în Brașov, trimițind cartea de botez și de scôla a copiilor. Vârsta copiilor să fie preste 14 ani și ei isteți.

* Duminecă la 10 ore a. pr. a ținut Societatea de lectură a studenților dela gimnasiul român gr. or. din Brașov o Ședință publică sub președința dlui profesor I. C. Tacit. Ea a fost cercetată de un public numeros. Deschiderea, cetirea scotelelor; deosebit tractatul despre Haiducii Românilor și cesțiunea de controversă că rasa romană sau cea germăna are mai multe temeuri de a se ține fericită cum și declamațiunile au fost aplaudate; iară studenții felicitați pentru ast-fel de deprinderi, cari îmbogățesc cunoscințele, cred că vor fi spriginiți în ninsuințele lor.

Sciri ultime.

(După „S. d. T.-B.”)

Viena, 29 Maiu n. În delegațiunea austriacă Andrassy a declarat, la o interpelațiune a lui Sturm în privința subșternerei tratatului dela San Stefano și cari puncte din acesta ating interesele Austriei, că el pune în perspectivă subșternerea tratatului. În privința cesțiunei a două Andrassy schițază punctele principale: cere o pace adevărată și nu germinale unor complicațiuni nouă. Estinderea granițelor Bulgariei stêrnesce ingrigiri întemeiate; tot așa e pré lungă ocupațiunea de doi ani a Bulgariei și ocupațiunea parțială a României, pe lângă libera trecere de trupe. Alt punct mai este limitarea staturilor mici vecine, cu toate că în genere nu pot exista temeri pentru crescerea teritorială în favorul Serbiei și Muntenegrului. Punctele aceste s'au notificat puterilor și în special Rușiei; pentru aceste va lucra guvernul la congres pe față și cinstit.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Modeluri de PROSĂ ROMÂNĂ.

a) N. BALCESCU.

Istoria Românilor sub Michaiu Vodă Vitezul.

Cartea II.

Călugărenii.

(Aprilie 1595 — Decembre 1595.)

(Urmare).

XV.

În sfârșit sôrele veni să lumineze această zi de mercuri, $\frac{13}{23}$ august, merită a fi briliantul cel mai strălucit

al corônei gloriei românesce. Înaintea zorilor încă, Michaiu-Vodă trâmise o samă de pedestrime cu pusci de se aședă la înaintarea pădurei și își puse tunurile într'o bună poziție pe o înălțime. În vremea aceea, Turcii își lua poziția în prețma podului de ceea parte. Sfârșinduși pregătirile, Michaiu își înălță, împreună cu ostașii săi, rugăciunile către Dumnezeu. Apoi îndreptându-se către dinșii, le dîse să și aducă aminte de vechia lor vitejie, căci ocașia de acum e frumoasă și de o vor perde, anevoie o vor mai căpăta. „Turcii, le dîcea el, sînt uimiți de atâtea perderi; cetățile lor din toate părțile sînt cuprinse; din câte capete au avut armatele lor, numai unul a ramas care mai îndrănesce a ține frunte creștinilor; că cu dînsul au a se lupta și gloria d'a l birui va fi fôrte mare. Mulțimea vrăjmașilor nu trebuie să i sparie, de vreme ce Sinan a lăsat cele mai bune oști ale sale în garnizone prin cetăți și a adus cu dînsul numai omeni cari vor face mai mult șgomot decât vătămare. Pe lângă acesta, locul de bătaie nu putea fi mai bine ales, de ore-ce mulțimea lor aci le este nefolositoare. El le dîse încă să și aducă aminte de crușimea vrăjmașului, care nu iartă nici odată pe cei biruiți, cu atât mai mult pe cei ce sau revoltat; că nu este destul că au scuturat jugul robiei, că au inoit vechile legături cu împêratul și că sau pus sub o putere ardelenă, dacă printr'o faptă strălucită ei nu vor căuta a întemeia această vrednică hotărîre; că a venit vremea a se lupta puternic pentru libertate, iară mai cu samă pentru cinstea legii, ca să dovedescă Turcilor că de le-au călcat ei mai nainte patria, a fost numai din pricina neunirei lor; dar că acum când toate puterile vecine stau în bună înțelegere împreună, trebuie a dobandi prin unire ceea ce au perdut prin zavistie și împărechieri și a goni pe acești cruși tirani dincolo de strîmtôrea lor, de Dardanele; că toți vecinii s'au făcut datorii lor, când bătându-i, când gonindu-i din cele mai bune cetăți ale lor, astfel încât ei prăpădiră cea mai bună parte din cea armă ce Sinan dusesse în Ungaria. În sfârșit inchiă dîcîndule că acum pot și Români dobandi o asemenea glorie, căci toate dovedesc că vor avea aceiași norocire.”

Apoi domnul se îndreptă către ôstea ungerescă, aducându-i aminte că ea e depozitură a vechei vitejii ungeresci.

XVI.

Astfel vorbi Michaiu, neînsipăimântatul Voevod și ostași inimați fôrte împotriva Turcilor, invăpăiați și de aceste cuvinte, dar geloși încă mai mult d'a eclipsa printr'o biruință strălucită toate glorioșele biruințe ale vecinilor, răspund învîrtind în mâni paloșele și lăncile, și prin strigări mari de o resboinică veselie cer dela domnul lor ca să i ducă îndată către dușmani.

Atunci Michaiu, plin de încredere în energia armatei sale, trece podul în capul a 8000 ostași și se lasă cu furie asupra osmanilor, în vreme ce focul iute și bine ținut al pușcașilor din pădure și al tunurilor pustiesce armata turcescă, doborînd la pămînt lume multă. Câteva cete de Turci se incerc a stânjini năvălirea Românilor; dar în zadar, căci aceștia inimându-se, imbiindu-se unii pe alții, ii isbesc cu atâta furie încât cu totă minunata poziție a Turcilor, prăvălindu-i, ei ajunseră până la cele dintâi corturi ale taberei lor. Vrăjmașii ajutați de poziție, de numărul lor și de machinenele de resboiu, își vin curînd în sine și încep a se lupta cu tărie. Patru pași, Satêrgi-Mahomed, Haider, Husein și Mustafa, cu o armată însemnată compusă de oștile Siriei și de ianiceri,

alergă în ajutorul cetelor ce se luptau, sprijină cu putere năvălirea Românilor, trec podul și lupta cea mai înverșunată începe atunci din toate punctele. Astfel, împinsă peste totă fruntea armatelor, ținu bătaia mai multe césuri, până când Sinan, desperat de puținul sporiu ce adobândit până atunci, își îngloti oștile pe lângă sine, strânge pe toți Pașii și căpeteniile, îi iniméză și, în capul unei colóne îngrozitoare, ei fac o năvală mare și isbutesc a împinge pe ai noștri cu un pătrariu de milă înapoi și chiar până în tabăra lor, luându-le și totă artileria. Michaiu, fără a pierde inima din această neisbândă, își culese puterile și din nou, dete năvală asupra Turcilor, tăind și oborind într'înși. Îndărătnicul voinic Albert Király isbutesc a lua înapoi doué tunuri. Dar vrăjmașul se bate cu inimă, își improspăteză adese oștile sale, ceia ce nu pot face ai noștri și îi respinge; de trei ori Români împinseră și prăvăliră pe Turci, și de trei ori fură respinși înapoi. Astfel urmă lupta cu noroc schimbăcios de la răsăritul sórelui până câtră doué césuri înaintea apusului, biruitorii rămânând adesea biruiți și biruiții biruitori. „Turcii“, spun analiștii contimpórani, „se luptau ajutoarați de multime și de număr, Români de tărie și îndărătnelă.“ În sfârșit, furia îmbărbătând de o potrivă pe unii ca și pe alții, biruința stă să rămână numărului și mica óste românească, împovărată de multimea vrăjmașilor, trăsniță de numérosa lor artilăria, este nevoită a da îndărăpt. Retragerea lor însă e frumoasă și strategică; spre a nu se lăsa a fi ocolită de Turci, spartă și răsipită, ea se întocmesce în figura unui colț (cuneum), și aruncând astfel de toate laturile focuri asupra vrăjmașului, se retrage înapoi cu incetul, luptându-se neincetat; această retragere e o minune de vitejie, de sânge rece și de eroism. Stolorile nenumerate ale călăreților turci în zadar se aruncă asupra laturilor acestui triumghi, cătând a l' sparge; silințele lor, fără a l' vătămă întru nimic, se sdrobesc de dînsul ca de o stâncă de pétră. Strimțórea locului de bătaie, pădurile și delurile favorisau înapoierea Românilor și zăticnau mișcările și silințele Turcilor d'a 'i inconjura de toate părțile. Dar era de temut ca vrăjmași să nu isbutescă a scóte pe ai noștri din strimțóre și să 'i împingă în câmpie, unde i-ar fi sdrobit cu numărul lor.

Sórele acum căta spre sfîințit; Români se luptaseră cu eroism, dar osteniți de o luptă lungă și nepotrivity, ei se plecără numărului celui prea covârșitor al dușmanului; bătaia se putea privi acum ca perdută de dânșii, dacă vre o împrejurare nu 'i va ajuta și o sórte mai blândă nu le va străluci. Michaiu însă, ca tot d'auna liniștit și trufaș în primejdie, mai avea încă o sperare; el trâmîsesse de dimineță să chime lângă dînsul o cétă de pedestrima ce se afla departe de tabără Sosi-va ea óre la vreme? De la dînsa spîndura sórtea bătaiei.

XVII.

Sta să apună sórele după orizon când vestea că ajutorul așteptat a sosit vîrsă sperarea isbândeii și un curagiu nou în inima acelei mâni de voinici români, cari ca nisce smei se luptau, trăgându-se în fața nenumăratelor glóte ale unui dușman învingătoriu. Acest ajutor însă ce ai noștri și l' închipuiau tare, nu era decât o cétă de 300 pedestrași din Ardél cu pusci. Michaiu, fără a pierde vreme, căută a se folosi de acest neînsemnat ajutor și de reîmbărbătarea oștilor sale, ca să smulgă biruința dela vrăjmași. El își preumblă privirea pe câmpul bătaiei, vede mișcările Turcilor și dnpă dînsese, își pregătesc pe ale sale. Sinan-

Pașa, vîdînd retragerea Românilor, luase inimă și vrea a'i desface și a'i reschira de tot. Spre acest sfârșit, în capul rezervei sale el umbra să trecă podul spre ai noștri în frunte, în vreme ce Hasan-pașa cu Mihnea-Vodă, din porunca lui, alergau prin pădure să 'i lovescă pe la spate. Michaiu atunci se aședă cu cétă de curînd sosită la capul podului spre a întempera pe Sinan, trimite pe căpitantul Cocea cu 200 Unguri și alți atâți Cazaci pedestri ca să ia pe vrăjmași pe la spate și Albert Király aședă cele doué tunuri ce le redobândise dela Turci, într'o bună poziție și stă gata a trăsni pe vrăjmași de vor îndrăsni a trece podul. Sfârșind aceste pregătiri, Michaiu cugetă în inima-sa că împregiurarea cere neapărat vre-o faptă eroică spre a descuragia pe Turci și a îmbărbăta pe ai sei. El hotărăscu atunci a se jertfi ca altă dată și a cumpăra biruința cu primejdia vieții sale. Ridicând ochii câtră ceriu, marinosul domn chiamă în ajutoriu protecția mântuitoare a zeului armatelor, smulge o secură ostășescă dela un soldat, se aruncă în colóna vrăjmașă ce l' amenința mai de aproape, dobórá pe toți cei ce se încercă a'i sta împotriva, ajunge pe Caraiman-pașa, îi sbórá capul, isbesce și pe alte capete din vrăjmași și, făcînd minuni de vitejie, se întórc la ai sei plin de trofee și fără de a fi rănit. Acastă faptă eroică înfióră pe Turci de spaimă, iar pe creștini îi însufleșesc și îi aprinde de acel eroic entusiasim, isvor bogat de fapte minunate. Și cum n'ar fi cređut ei că pot face minuni cu un astfelu de general și cu asemenea exemple ce le da! Sinan, vîdînd această, spre a da curagiu la ai sei, ia ofensiva și trece podul. Dar deodată se vede oprit în față de Michaiu, ca de un zid de pétră tare, în dos isbit cu o furie înfocată de căpitantul Cocea și în cóstă trăsniță de tunurile aședate pe dél de Albert Király, care bătînd în multimea îndesată a Turcilor, le găuresce rîndurile și le pustiesc totă aripa dréptă. Îndărătnicul vizir, fără de ași pierde cumpétul, isbutesc ași întocmi oștile în rînduială; dar o isbire nouă a lui Michaiu în fruntea armatei, pustuirile furióse ale lui Cocea de dinapoi, ferbintele și ucigătoriu foc al tunurilor lui Király sdrebesc iară această rînduială și Turcii, minunați de îndărătnelă cu care Români, ce 'i priviau ca biruiți, îi isbesc acum, încep a fugi răsălățiți. Satirgi-Mohamet-pașa, trăgîndu-se înapoi fu rănit și îndată, schimbînd retragerea în fugă, dete cel d'ântăiu semnalul neorînduialei, și totă armata musulmană se întórc în răsipă spre baltă, lăsânduși cóstele și spatele espuse loviturilor nóstre. În zadar ianicerii se țin sumeți împotriva alor noștri și caută a le răspunde cu focurile lor, căci celelalte cete, spaimîntate de aceste isbiri împreunate la care nu se așteptau, reschirându-se, îi întórc și pe dînsii înapoi. În zadar Sinan mustră pe ostași ce fugiau, acum cu cuvinte ocăritóre, acum bătîndu cu măciuca sa înferată (massa ferrata), silind în tot chipul a'i pune în rînduială și a'i întórc la bătaia. Glasul și autoritatea lui sînt nesocotite și nici o putere omenescă nu mai póte oprî în loc valurile sgomotóse ale fugarilor, cari se prăvăliră cu furie și repede spre pod, căutându-și mântuirea în trecerea lui. La capul acestui pod sta îmbulđite în neorînduială artileria, cavaleria, pedestrima, împingîndu-se de a trece care de care mai înainte; dar, vîdînd că toți nu pot încăpea pe dînsul, mulți din Turci fură siliiți a se arunca în baltă, unde își aflară mórtea. Între acestia erau și pașii Haider, beiler-beiul de Sivas (Capadocia), Husein, beilul Nicopolei și Mustafa feciorul lui Aias-pașa. Ei se confundară în mocirlă unde fură uciși și

primară, dice un analist turc, cununa martirilor dela ghiauri. Bétrânul Sinan însuși: tărît de ai sei și în graba fugii sale, fu călcat în picioarele cailor și apoi, împuns de sulita unui ostaș român, căđu călare de pe pod în baltă cu atâta răpediciune încât isbindu-se de pod, își perdu chiulaful și feregeaua și doi dinți ce singuri mai avea în gura lui. El era pe aci să péră san să cadă în mâinile Românilor, dacă din norocirea lui un voinic soldat din oștile Rumeliei, anume Hasan, nu s'ar fi aruncat după dînsul ca să l' scape și, lăsându-i calul inomolit în lut, pe umeri îl scóse de acolo și l' duse în tabără. De atunci, acest soldat se numi Deli-Hasan-Batakgi și ajunse căpitan al deliilor lui Cogia-Murat pașa. Vestea morții vizirului se împărăscie între Turci și cei ce se mai împotrivaiau detără și ei dosul. Români cu furia lor obicinuită și electrisați încă prin isbândă, îi goniau dinaintea lor ca pe nisce turme de vite până îi vira în tabăra lor. Hasan-pașa și Mihnea-Vodă ce veniau să inconjure pe ai noștri, aflînd că Sinan a perit și óstea lui e biruită, se trag îndărăpt spre tabără. Într'acel minut Michaiu, precum odiniórá semideii cântați de nemuritoriu Omer, alergă într'o parte și în alta prin tabăra turcescă, căutând pe Sinan, când vîdînd de departe pe Hasan-pașa, se luă după dînsul strigându-i să stea de e vitez să se lupte cu dînsul pept la pept și când de când era să l' și ajungă cu paloșul; dar Hasan fugia înspăimîntat și nu se putea ține pe picioare de grózá. El merse de își ascunse rușinea într'un crâng spinos, de unde d'abia a dóua și cuteză a eși la ai sei. Nóptea opri măcelărirea armatei musulmane și o păđi de a fi cu totul sdrobită și risipită. Români se întórsară triumfători în tabăra lor, încărcați cu prađi bogate. Pe lângă tunurile lor ce și le redobândise, alte tunuri mari de ale dușmanilor, cai mulți și mai multe stéguri, între care și stégul cel verde și sânt al prorocului, fură trofeele acestei strălucite đile. Trei mii Turci zăceau în câmpul bătaiei. Perderea Românilor era încă simțitóre, căci Turcii se apăraseră cu curagiu. Apele Néjlovului se roșiseră de sângele vîrsat în acea đil.

Spre a odihnî sufletul cetitorului de aceste scene sângeróse, istoriografu contimpórân Walther ne povestesc aci o anecdotă interesantă. El dice că în totă astă espiditie a Românilor împotriva Turcilor, doi cerbi domestici însoțiră pe Michaiu-Vodă, și chiar în vremea bătaiei dela Călugăreni, sub focul și vuetul tunurilor și ale bombelor, ei ședeau neclintiti lângă cortul lui, însă omorîndu-se unul dintr'ênșii, celalalt de durere merse de se ascunse în pădure.

Astfel fú acea vrednică de o neștersă aducerea aminte đil de bătaia dela Călugăreni, în care Români scriseră cu sabie și cu sânge pagina cea mai strălucită din analele lor. De dece ori mai puțin numéroși decât dușmanii, ei căștigară asupra-le o biruință strălucită și avură gloria d'a învinge un general până atunci încă ne-

invins. Munteni, Moldoveni și Ardeni, soldați și căpitani se luptară toți ca nisce eroi. Dar cinstea cea mai mare a biruinței se cuvine cu tot dreptul vitezului domn. Prin întocmirile sale cele ingeniose, prin sângele-rece și neinspăimântarea sa și prin primejdia în care își puse viața, el asigură biruința. Întrăcastă bătaie, ca în multe altele, nu scim de ce a ne minuna mai mult în acest mare bărbat, de geniul seu de general ori de vitejia lui de soldat. Într'adever, toate operațiile acestei bătaiei dovedesc din partea lui Michaiu și a Românilor o artă militară înaintată, care cu tot dreptul póte minuna pe toți căți cunosc starea de pruncie în care se afla, în acel timp, această artă în totă Europa.

Dacă cu această biruință nu se sfârșî atunci campania, ea contribuî însă mult în urmă la săvêșirea ei, căci demoralisă într'atata pe Turci încât, când creștini luară mai târđiu iarăși ofensiva, Turcii nu mai îndrăzniră a se mai măsura cu dânșii și nu se cređură în singuranță decât puind cât mai ingrabă Dunărea între dânșii și îngrozitorii lor vrăjmași.

(Va urma)

Bursa de Viena
din 17/29 Maiu 1878.

Metalicele 5%	63 90
Împrumutul naț. 5% (argint)	66 30
Împrumutul de stat din 1860	114 —
Aceiuni de bancă	810 —
Aceiuni de credit	228 50
London	103 70
Argint	103 90
Galbin	5 61
Napoleon d'aur (poli)	9 50
Valuta nouă imperială germană	58 65

Economic.

Arad, 25 Maiu n. Grâu s'a oferit în destul dar scirele din patrie și străinătate despre o recoltă escelentă au avut de rezultat reținerea consumătorilor de la ori ce tocmeii mai însemnate, și scăderea prețurilor cu câte 1 fl. pro maza metrică. Notăm: fl. 8.50—10 pro maza m. conform calității grăului. S'ecară nu s'a prea băgat în samă; partii mai mici s'au vîndut cu fl. 7.19—7.30 pro m. m. Orz puțin cu fl. 7. Ovésul nominal cu fl. 6—6.10. Cucuruzul se caută bine pentru Ardeal, deși prețul a scăđut cu 10—20 cr., vîndîndu-se partii mai mari cu câte fl. 7.25—7.35 pro m. m. Spiritul n'a prea avut trecere din cauză că speculațiunea este apăsată de starea politică actuală atât de ciudată și critică. În mare a reușit numai cu fl. 31.50 fără bute, în mic fl. 32 fără și fl. 33.75 cu bute cu tot pro 100°. litre.

Estras din fóia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitățiuni: în 21 Iunie și 26 Iulie imobil. masei concursuale a lui Iosif Hain în Brașov (tribun.); în 1 Iunie imobil. lui Dimitrie Ferencz în Lăpușul român în 3 Iunie imobil. lui Grigorie Matros în Cozarvar (trib. Dej); în 1 Iunie imobil. lui George Schuster în Cristian (trib. Sibiu); în 8 Iunie imobil. lui Zacharie Szgyarto în Feneșul săsesc (trib. Cluj); în 4 Iunie imobil. Susanei Pildner în Hambav (tribun. Sibiu); în 4 Iulie imobil lui Pavel Cuciu în Brateiu (jud. cerc. Mediaș); în 22 Iunie imobil lui Martin Egyed în Murăș Oșorheiu (trib.); în 25 Iunie și 25 Iulie imobil. rēmasului după Iosif Paul în Cluj (tribun.); în 16 Iunie și 16 August imobil. lui George Liebert și a soției sale în Roșia (tribun. Sibiu); în 29 Maiu imobil. lui Vasile Pap în Comănesci (jud. cerc. Somcuta mare); în 13 Iunie imobil. lui Mihai și Iosif Mihali în Bichișul român (jud. cerc. Mediaș). —

Seghedin
1876.FRĂȚII FABRIȚIUS,
fabrică de mărfuri de aramă și metal
în Sibiu,Sibiu
1877.

se recomandă pentru adaptarea de fabrici de spirt și zăhar, bererii, văpsitorii, mașine de vapor, aparate de încăldît, și iau asupra-și toate reparaturile privitoare la acele.

DEPOSIT de ventiluri de vapor turnate din fer; de pipe de aramă, manometre, cade de apă, armaturi pentru căldările de vapor, lespeđi de gumă pentru astupături și oleiuri de uns mașinile.

Grătare noué patentate pentru aparatele de încăldît, fórtre de recomandat, sînd effine și din cauza cruțării însemnate în materialul de foc.

1-3